

 ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ	USUL VE ESASLAR	Doküman No:	ÜY-ES-0001
		Yayın Tarihi:	27.02.2025
		Değişiklik No:	0
		Değişiklik Tarihi:	-

ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ ENGELLİ ÖĞRENCİ EĞİTİM-ÖĞRETİM UYGULAMALARI USUL VE ESASLARI

1. Amaç ve Kapsam

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) mevzuatı ve ilgili yasal düzenlemeler çerçevesinde, Antalya Bilim Üniversitesinde öğrenim görmekte olan engelli öğrencilerin eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımını sağlamak amacıyla belirlenen usul ve esasları kapsamaktadır.

2. Temel İlkeler

- Eşitlik ve kapsayıcılık
- Erişilebilirlik
- Gizlilik ve mahremiyet
- Gönüllülük
- Sürekli iyileştirme
- Toplumsal farkındalık ve bütünleşme
- Sorumluluk

3. Eğitim Ortamlarında Erişilebilirlik

- Derslikler, laboratuvarlar ve sosyal alanlar engelli öğrencilerin erişimine uygun hale getirilmesi konusunda düzenlemeler yapılmalıdır.
- Engelli öğrencilerin ihtiyaç halinde ders materyallerine erişimleri dijital ve basılı formatlarda sağlanmalıdır.
- Uzaktan eğitim platformları engelli öğrencilerin kullanımına uygun hale getirilmesi konusunda düzenlemeler yapılmalıdır.

4. Akademik Düzenlemeler

4.1. Eğitim-Öğretim Uygulamaları

Eğitim-öğretim faaliyetlerinde engelli öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda aşağıdaki hususların uygulanması sağlanır.

- Dersin öğretim üyesi/akademik danışman, öğrencinin derse kayıt olduğu akademik dönemin ilk üç haftası içinde, engelli öğrenci ile görüşerek, gözleyerek dersin yürütülmesi için alınması gereken tedbirleri ve ihtiyaçlarını belirler.
- Öğretim elemanları, Engelli Öğrenci Birimi tarafından bildirilen engelli öğrencilere ilişkin kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür.
- Öğretim elemanları engelli öğrencilere yönelik ders ve ders materyali konusunda Engelli Öğrenci Birimi ve Kütüphane ile iş birliği yapar.
- Sınıflarda engelli öğrencilerin oturma düzenleri ile ilgili ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler alınır (yeterli alan, görsel materyallere yeterli mesafe gibi).
- Tüm dersler için ders izlenceleri sağlanır. Engelli öğrencinin talep etmesi halinde dersin detaylı planı, haftalık işlenecek konular, ödevler, değerlendirme ölçütleri, devam zorunlulukları, beklentiler vb. detaylı bir şekilde açıklayan izlence/program öğrencinin tercihiye göre yazılı ve/veya elektronik formatta sağlanır.
- Ders notları ve/veya ders sunumları engelli öğrencinin talebi durumunda, önceden (dönemin ilk iki haftası içerisinde veya her dersten en az 48 saat önce çıktı olarak ve/veya elektronik ortamda, ses kayıtları veya Braille alfabeye basımı, vb) erişilebilir formatta verilir.
- Öğretim elemanları, özellikle işitme engelli öğrencilerin talebi halinde dersi yüzü sınıfa dönük şekilde anlatır ve ders materyallerine gerekli görsel eklemeleri yapar. Ek görsel ipuçları sağlayabilmek için jest ve mimikleri kullanır. Alt yazılı videolar kullanır ve/veya derste kullanılan herhangi bir işitsel materyalin yazılı bir özetini verir. Sınav tarihleri, derslik değişiklikleri gibi önemli bilgileri görsel bir şekilde anlatır.
- Gerekli durumlarda derslerin canlı olarak internet ortamında yayınlanması sağlanır ve/veya derslerin video kayıtlarının öğrenciler tarafından izlenebilmesine imkân tanınır.
- İşitme cihazı kullanan öğrencilerin talebi halinde dersliklerdeki arka plan gürültüsünü ve yansımayı azaltan sistemler temin edilir.
- Engelli öğrenciler, engellilik durumlarının gerektirmesi halinde dersleri ses kayıt cihazı ile kaydedebilir ve/veya engelli öğrencilerin derslerin ses kayıtlarına erişimleri sağlanır.

- Görme engelli öğrencilerin dersle ilgili görselleri kavrayabilmesi için öğretim elemanı tarafından sesli betimleme yapılır, gerektiğinde not tutucu desteği sağlanır.
- Gerekliğinde yazılı materyalleri sese dönüştüren teknolojik materyaller sağlanır.
- Gerekliğinde derslerde kullanılan tüm görsel materyallerde sesli betimleme sağlanır.
- Gerekliğinde engelli öğrenciye akademik destek imkânı sağlanır (Akran desteği ile derslerin tekrarını sağlamak veya farklı formatlarda bireysel destek vermek ve/veya destek eğitim sınıfları, İngilizce, Arapça, matematik, Osmanlı Türkçesi vb. derslerde sınıf içinde verimli bir şekilde dersi takip edemeyen engelli öğrencilere ders dışı zamanlarda destek olabilecek ders partneri yoluyla öğrencilerin destek talep ettikleri konularda/derslerde bireysel olarak destek vermek, vb).
- Gerekli görülen durumlarda Engelli Öğrenci Birimi tarafından engelli öğrencilere ders çalışma konusunda kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrenci destek hizmeti verilebilir. Engelli Öğrenci Birimi, engelli öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda, tahsis edilen kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencilerin verecekleri destek hizmetini koordine eder. Engelli Öğrenci Birimi her eğitim ve öğretim yılı başında tespit edilen ihtiyaca göre Üniversiteden kısmi zamanlı öğrenci talebinde bulunur. Kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencinin, engelli öğrencinin eğitim gördüğü alanla ilişkili olmasına dikkat edilir.
- Engelli öğrencilere verilen ödev ve projeler, bu öğrencilerin engel grubu dikkate alınarak uyarlanır.
- Fakültede uygulama gerektiren bölümlerdeki/birimlerdeki laboratuvar, mutfak atölyesi, sanat atölyeleri gibi uygulama mekânları engelliler için erişilebilir hale getirilmesi için iyileştirmeler yapılır.
- Gerekliğinde ders kitaplarının/kaynaklarının elektronik formatları, ses kayıtları veya Braille alfabe ile basımı sağlanır.

4.2. Ölçme ve Değerlendirme

Üniversitede yapılacak sınavlarda aşağıda belirtilen hususların engelli öğrencilerin gereksinimleri doğrultusunda uygulanması sağlanır. Sınavlarla ilgili düzenlemeler ilgili birim akademik Kurullarınca karara bağlanır.

- Sınav salonlarının seçimi, farklı engel grupları açısından değerlendirilerek ve erişilebilirlik durumları da göz önünde bulundurularak yapılır.

- Sınav görevlilerince sınav saatleri, sınav yerleri ve soruları ile ilgili duyurular engel grupları göz önünde bulundurularak yapılır.
- Engelli öğrencilerin talepleri değerlendirilerek bir gün içinde en fazla iki sınav olacak şekilde sınav programı ayarlanır.
- Engelli öğrencilerin ihtiyaç duymaları halinde sınavlara yardımcı araç ve gereç (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç, braille yazı tableti vb.) ile girmelerine izin verilir.
- Engelli öğrencinin sınav salonuna tayin edilen gözetmenin (okutman/yazıcı) dersin bağlı bulunduğu bölümden olması ve o dersin kavram ve terminolojisine hâkim kişiler arasından görevlendirilmesi sağlanır.
- Gerekli durumda engelli öğrencilerin farklı formatlarda sınav olmasına imkân sağlanır.
- Gerekli durumda sınavlarda soruların anlaşılabilirliğini artırmak üzere görsel öğeler kullanılır.
- Gerekli durumda engelli öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili terminolojiye hakim okuyucu – işaretleyici/yazıcı imkanı sağlanır.
- Görme engelli öğrencilere özel ihtiyaçları doğrultusunda farklı formatlarda (büyütülmüş punto, kabartma yazı, ses dosyası, vb.) soru kağıdı hazırlanır.
- Görme engelli öğrencilerin görsel öğeler içeren sorulardan muaf tutulması veya öğretim elemanı tarafından bu sorular için gerekli uyarılamanın yapılması sağlanır.
- Engelli öğrencilerin talebinin uygun bulunması halinde (ilgili Fakülte, Yüksek Okul, Enstitü kurullarınca), bu öğrenciler, gözetmen eşliğinde bireysel olarak tek kişilik bir ortamda sınava alınırlar.
- Konuşma ve işitme bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulamalarında uyarılama veya uygun ölçme ve değerlendirme metotları kullanılır.
- Okuyucu-işaretleyici/yazıcı, büyük puntolu soru kağıdı ya da kitapçığı, vb ile sınava giren engelli öğrencilerin talepleri halinde sınavlarında normal sınav süresinin %50'sine kadar, 60 sorunun altındaki sınavlarda 20 dakika, 60 soru ve üstündeki sınavlarda 30 dakika ek süre veya ihtiyaca uygun ek süreler verilir.
- Engelli öğrencilere kullandıkları ilaç, tıbbi malzeme vb. ile sınava girmelerine izin verilir.
- Engelli öğrencilerin sınav esnasında ihtiyaç duyması halinde, görevli nezaretinde geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine sınav görevlisi tarafından izin verilebilir.

- Engellerinden kaynaklı olarak sınavda performansını tam olarak yansıtamayan öğrencilere proje vb. değerlendirme uygulamaları geliştirmek ve uygulama olanağı verilir.

4.3 Ders İntibakı/Muafiyeti

- Öğrencilerin engel durumları nedeniyle almaları mümkün olmayan teorik ve uygulamalı ders muafiyeti talebi için akademik danışman ile dersi veren öğretim elemanının görüşleri ve ilgili birimin akademik kurullarının onayı halinde (ilgili Fakülte, Yüksek Okul, Enstitü kurullarınca) ders seçmeli ise varsa eş değer bir ders verilir. Dersin eş değeri yok ise ya da ders zorunlu ise gelişen teknoloji yardımı ile ilgili ders öncelikle öğrenciye göre uyarlanır.
- Temel ve ortaöğretimde yabancı dil dersinden muaf olup öğretim dili Türkçe olan yükseköğretim programlarında kayıtlı işitme engelli öğrencilerin, talep etmeleri halinde yabancı dil dersi yerine, akademik birimlerin ilgili kurullarının belirleyeceği eşdeğer kredide bir dersin verilmesi sağlanır.